

Đ, ngày 24 tháng 8 năm 2022

**QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ**

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN Đ, TỈNH LÂM ĐỒNG

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Ông Nguyễn Ngọc Vũ.

Thư ký phiên họp: Ông M Vũ Hoài P – Thư ký Tòa án nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng tham gia phiên họp: Bà Nguyễn Thị Lịch – Kiểm sát viên.

Ngày 24 tháng 8 năm 2022, tại trụ sở Tòa án nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 77/2022/TLST - VDS ngày 13 tháng 4 năm 2022 về việc: “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự” theo quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số: 11/2022/QĐST - VDS ngày 15 tháng 8 năm 2022 của Tòa án nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

1. Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Bà Đào Thị M, sinh năm: 1978.

Địa chỉ cư trú: Thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

2. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:

2.1. Vợ chồng ông Đào Xuân H, sinh năm: 1945.

Bà Hồ Thị H, sinh năm: 1958.

Địa chỉ cư trú: Số 498, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

2.2. Ông Đào Đức P, sinh năm: 1982.

Địa chỉ cư trú: Số 498, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

2.3. Ông Đào Duy P, sinh năm: 1986.

Địa chỉ cư trú: Số 498, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

(Bà C có mặt; Vợ chồng ông H, bà H, ông Đào Đức P và ông Đào Duy P vắng mặt).

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Người yêu cầu, bà Đào Thị M trình bày: Bà C có bố mẹ ruột là Đào Xuân H, bà Hồ Thị H. Gia đình gồm có 04 anh chị em ruột là bà, ông Đào Đức P, ông Đào Duy P và bà Đào Thị Kim C. Bà C sinh năm 1988, năm 1991 thì bà C không có khả năng học tập và lao động, tính tình thay đổi, không kiểm soát được hành vi của mình. Gia đình cũng đã đưa bà C đi khám, điều trị tại các bệnh viện và được chuẩn đoán chậm phát triển tâm thần trí tuệ. Từ đó gia đình tự chăm sóc bà Đào Thị Kim C cho đến nay. Bà C được Trạm y tế xã P, huyện Đ cấp sổ điều trị ngoại trú bệnh động kinh và được hưởng trợ cấp ưu đãi chất độc hóa học hàng

tháng của Phòng Lao động và Thương binh xã hội huyện Đ. Nay, gia đình bà có công việc cần giải quyết liên quan đến các giao dịch dân sự nhưng với bệnh tình hiện tại của bà C không thể thực hiện các công việc theo yêu cầu của Cơ quan có thẩm quyền. Từ lý do nêu trên, bà yêu cầu Tòa án xem xét tuyên bố bà C là người mất năng lực hành vi dân sự để bảo đảm quyền và lợi hợp pháp cho bà C. Ngoài ra, bà không có yêu cầu gì khác.

Tại phiên họp hôm nay, bà Đào Thị M thay đổi nội dung yêu cầu: Bà Đào Thị M yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Đào Thị M C là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự.

Tại phiên họp, đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Đ phát biểu ý kiến về việc giải quyết việc dân sự, đề nghị nội dung như sau: Theo Kết luận giám định pháp y tâm thần số 183/KLGD ngày 09/8/2022 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Tây Nguyên kết luận về y học: Hiện tại đương sự Đào Thị Kim C bị bệnh chậm phát triển tâm thần vừa/Động kinh (F71/G40-ICD10); Kết luận về khả năng nhận thức và khả năng điều khiển hành vi: Hạn chế khả năng nhận thức và hạn chế khả năng điều khiển hành vi (có khó khăn trong nhận thức, làm chủ ở các vụ việc dân sự). Theo quy định tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật dân sự năm 2015 thì: “ Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ”. Từ những phân tích trên, có cơ sở chấp nhận yêu cầu của bà Đào Thị M về đề nghị tuyên bố bà Đào Thị Kim C, sinh năm 1988 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên tòa; Ý kiến của đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng nhận định:

[1] Về thủ tục tố tụng: Tòa án tiến hành mở phiên họp theo thủ tục chung là đúng theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về thẩm quyền: Bà Đào Thị M yêu cầu tuyên bố bà Đào Thị Kim C, sinh năm 1988; Địa chỉ cư trú: Số 498, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng là mất năng lực hành vi dân sự nay sửa đổi, bổ sung yêu cầu bà Đào Thị Kim C là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự. Việc dân sự này được quy định tại khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35 của Bộ luật Tố tụng dân sự nên thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng.

Tại phiên họp hôm nay, vợ chồng ông H, bà H và ông Đào Đức P, ông Đào Duy P vắng mặt. Do đó, căn cứ khoản 3 Điều 367 của Bộ luật Tố tụng dân sự để mở phiên họp vắng mặt người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan vợ chồng ông Đào Xuân H, bà Hồ Thị H và ông Đào Đức P, ông Đào Duy P.

[3] Về nội dung yêu cầu: Tại phiên họp hôm nay, bà Đào Thị M thay đổi nội dung yêu cầu: Bà Đào Thị M yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Đào Thị M C là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự.

Theo bà Đào Thị M trình bày thì bà Đào Thị Kim C, sinh năm 1988 là con ruột của ông Đào Xuân H, bà Hồ Thị H. Sau khi bà C được 02 tuổi (năm 1991) thì bà C không có khả năng học tập và lao động, tính tình thay đổi, không kiểm soát được hành vi của mình. Gia đình cũng đã đưa bà C đi khám, điều trị tại các bệnh viện và được chuẩn đoán chậm phát triển tâm thần trí tuệ. Từ đó gia đình ông bà về nhà tự chăm sóc bà Đào Thị Kim C cho đến nay; Bà C được Trạm y tế xã P, huyện Đ cấp sổ điều trị ngoại trú bệnh động kinh và được hưởng trợ cấp ưu đãi chất độc hóa học hàng tháng của Phòng Lao động và Thương binh xã hội huyện Đ. Nay gia đình có công việc liên quan đến các giao dịch dân sự nhưng với bệnh tình hiện tại của bà C không thể thực hiện các công việc theo yêu cầu của Cơ quan có thẩm quyền. Nên bà yêu cầu tuyên bố bà Đào Thị Kim C, sinh năm 1988 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự.

[4] Quá trình giải quyết việc dân sự, Tòa án đã tiến hành trưng cầu giám định đối với bà Đào Thị Kim C. Tại bản kết luận giám định pháp y tâm thần số 183/KLGĐ ngày 09/8/2022 của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Tây Nguyên đã kết luận: Đương sự bà Đào Thị Kim C, sinh năm 1988; Giới: nữ; nơi thường trú: Số 498, quốc lộ 20, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng có kết luận về y học là hiện tại đương sự bị bệnh: Hạn chế khả năng nhận thức và hạn chế khả năng điều khiển hành vi (có khó khăn trong nhận thức, làm chủ ở các vụ việc dân sự).

[5] Theo quy định tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật Dân sự năm 2015 thì: “Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền, nghĩa vụ của người giám hộ”.

[6] Do đó, căn cứ trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần thì việc bà Đào Thị M yêu cầu Tòa án tuyên bố bà Đào Thị Kim C là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự là có căn cứ để chấp nhận.

[7] Mặt khác, hiện nay bà Đào Thị Kim C đang sống cùng bố mẹ là ông Đào Xuân H, bà Hồ Thị H, được hưởng trợ cấp ưu đãi chất độc hóa học hàng tháng của Phòng Lao động và Thương binh xã hội huyện Đ. Vợ chồng ông H, bà H và ông Đào Đức P và ông Đào Duy P đồng ý để bà Đào Thị M là người giám hộ cho bà Đào Thị Kim C. Căn cứ Điều 47, Điều 48, Điều 49, Điều 57 và Điều 58 của Bộ luật Dân sự, Tòa án chỉ định bà Đào Thị M là người giám hộ cho bà Đào Thị Kim C và xác định quyền và nghĩa vụ của người giám hộ đối với người được giám hộ theo quy định của pháp luật.

[8] Về C phí tố tụng: Chi phí giám định pháp y tâm thần hết 12.000.000đồng. Bà Đào Thị M là người yêu cầu giải quyết việc dân sự nên bà M phải chịu Chi phí tố tụng này, bà Đào Thị M đã nộp đủ C phí tố tụng.

[9] Lệ phí giải quyết việc dân sự: Buộc Đào Thị M phải chịu 300.000đồng (ba trăm ngàn đồng) lệ phí dân sự sơ thẩm theo quy định của pháp luật.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 1 Điều 27, Điều 35, Điều 39, Điều 149, Điều 161, Điều 367, Điều 369; Điều 370, Điều 371, Điều 372, Điều 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự 2015.

Căn cứ các Điều 23, 47, 48, 49, 57 và Điều 58 của Bộ luật Dân sự năm 2015.

Căn cứ Nghị quyết số 326/2016/ UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự của người yêu cầu bà Đào Thị M.

Tuyên bố: Đào Thị Kim C, sinh năm: 1988. Địa chỉ cư trú: Số 498, thôn R, xã P, huyện Đ, tỉnh Lâm Đồng là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi dân sự kể từ ngày quyết định này có hiệu lực pháp luật.

2. Về giám hộ: Chỉ định bà Đào Thị M là người giám hộ cho bà Đào Thị Kim C.

Người giám hộ có quyền:

- Sử dụng tài sản của người được giám hộ để chăm sóc, Chi dùng cho những nhu cầu thiết yếu của người được giám hộ (nếu có).

- Được thanh toán các Chi phí hợp lý cho việc quản lý tài sản của người được giám hộ (nếu có).

Đại diện cho người được giám hộ trong việc xác lập, thực hiện giao dịch dân sự và thực hiện các quyền khác theo quy định của pháp luật nhằm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

Người giám hộ có nghĩa vụ:

- Chăm sóc, bảo đảm việc điều trị bệnh cho người được giám hộ.

- Đại diện cho người được giám hộ trong các giao dịch dân sự.

- Quản lý tài sản của người được giám hộ (nếu có).

- Bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người được giám hộ.

3. Lệ phí giải quyết việc dân sự: Buộc Đào Thị M phải chịu 300.000đồng (ba trăm ngàn đồng) lệ phí dân sự sơ thẩm được khấu trừ vào số tiền đã tạm nộp 300.000đồng (ba trăm ngàn đồng) tiền tạm ứng lệ phí theo biên lai thu số 0007410 ngày 13/4/2022 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Trọng. Như vậy, bà Đào Thị M đã nộp đủ lệ phí giải quyết việc dân sự.

Căn cứ khoản 2 Điều 23 của Bộ luật Dân sự thì: “Khi không còn căn cứ tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì theo yêu cầu của chính người đó hoặc của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định huỷ bỏ quyết định tuyên bố người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi”.

Quyền yêu cầu thi hành án, nghĩa vụ thi hành án, thời hạn yêu cầu thi hành án: Trường hợp bản án, quyết định được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, Điều 7, Điều 7a, Điều 7b và Điều 9 Luật Thi hành án dân sự; Thời hạn thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

Trong hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định giải quyết việc dân sự bà Đào Thị M có quyền kháng cáo để Tòa án nhân dân tỉnh Lâm Đồng giải quyết lại theo thủ tục phúc thẩm. Riêng các đương sự vắng mặt có quyền kháng cáo trong hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được Quyết định giải quyết việc dân sự hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo niêm yết để Tòa án tỉnh Lâm Đồng giải quyết lại theo thủ tục phúc thẩm.

Nơi nhận:

- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- TAND tỉnh Lâm Đồng;
- VKSND huyện Đ;
- CC THA dân sự huyện Đ;
- Lưu hồ sơ việc dân sự.

**TM. HỘI ĐỒNG GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP**

Nguyễn Ngọc Vũ